

la humanitat

Fundador Lluís Companys

Enguany, el 15 d'octubre, la veu del President Màrtir hauria de vibrar, con mai, en el cor de tots els catalans...

Núm. 15

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

30 de setembre de 1961. MEXIC, D. F.

EDITORIAL

Parlem clar i català. Cal evitar confusions i malentesos. No volem que el nostre silenci es tradueixi com assentiment a una sèrie de pactes i conxorxes, concertats darrerament a París, Madrid, Barcelona i també a Mèxic, entre monàrquics i republicans, o entre agrupaments, grups o individus que no representen ningú i que han claudicat dels seus idearis; uns pactes en els quals es dona com a cert que hi ha intervingut i àdhuc els ha signat el nostre Partit. Això és fals. Esquerra Republicana de Catalunya no ha confiat la seva representació a cap dels seus homes per tal que assistís a aquestes reunions, ni perquè signés cap de dits pactes, que sols han servit per a desorientar al nostre poble.

Si de sempre, els partits polítics estan obligats a exposar amb la màxima claredat la seva posició i orientació a l'entorn dels problemes nacionals i internacionals, en els moments actuals —quan es debaten en el món els que són d'excel·lent importància i gravetat, i quan a l'Interior i a l'exili continua la lluita per la llibertat de la nostra terra— Esquerra Republicana de Catalunya es creu obligada a fer conèixer quin és el seu pensament i, a l'ensem, assenyalar la trajectòria de la seva conducta, a fi que no hi hagi malèvols equívocs, els quals podrien enterbolir la norma o la guia que el nostre Partit va fixar des de la seva iniciació.

Esquerra Republicana de Catalunya ja va denunciar, en el seu dia, l'anomenat Pacte de París, en el qual els catalans que el signaren es van oblidar de plantejar els problemes i els Drets del nostre poble; i, més tard, l'acord signat entre membres del nostre Partit i d'altres del País Base, en mèrits del qual es renunciava a les llibertats que Catalunya havia conquerit i que estan contingudes en el nostre Estatut. Crèiem que, després d'aquests dos grans desencerts —que demostraren, diem-ne, la incompetència d'alguns dels aspirants a la direcció política de Catalunya—, s'hauria acabat definitivament la dèria a celebrar nous acords polítics, però no ha estat així. La monomania de fer declaracions, enviar lletres, manifestos, signar pactes, sense cap contingut polític, ha continuat amb més força que mai.

Com vam dir més o menys en un altre dels nostres editorials, qualsevol individu, amb petites o grans ambicions polítiques, s'ajunta amb un parell d'amics, compren un segell i es constitueixen en un grup o partit polític. Tot seguit es reuneixen amb altres grups o grupets semblants i comencen a actuar. Els uns, fan crides al poble, demanant a tots els catalans, amics i enemics, nacionalistes, republicans, monàrquics, carlins, falangistes, etc., que es reuneixin al cementiri de Montjuïc el dia 19 de juliol, en un acte per a posar fi a les seves discòrdies i liquidar, així, l'esperit de la guerra civil; d'altres fan declaracions acceptant el restabliment d'una monarquia prèvia per a enderrocar al franquisme; i, els més, fan manifestacions conjuntes i especialment signen pactes, en els quals deixen de banda o cedeixen total o parcialment les llibertats que Catalunya i la República obtingueren el 14 d'Abril.

Les darreres declaracions aparegudes, són: el MANIFEST de la nova organització UNION DE FUERZAS DEMOCRATICAS i el document que el fantasmagòric CONSELL COORDINADOR DE FORCES DEMOCRATIQUEUES ha tingut l'audàcia d'enviar a Mr. Kennedy, amb motiu de la presa de posició de la Presidència dels Estats Units. En aquest document escrit amb ploma d'esclau, sense cap valentia, els signants no gosen a plantejar el problema real de Catalunya, a afirmar la nostra nacionalitat catalana, amb tots els seus drets i reivindicacions, polítiques i econòmiques. Presenten el nostre país com una part d'Espanya, i no com una nació amb dret d'autodeterminació i de regir-se lliurement. Les seves demandes són fetes en un «to tan tímid, que no arriben ni al regionalisme de la Lliga de fa 45 anys.» Els dirigents de la Lliga Regionalista s'haurien donat vengonya de signar un tal missatge.

Avui com avui, que està plantejada en el món la qüestió de la independència i el dret de l'autodeterminació, i en el moment en què sorgeixen per tot arreu noves nacions i homes que lluiten i donen la vida per la llibertat de la seva pàtria, aquests grups, aquests individus, amb una gosadia, amb un desconeixement total de les circumstàncies històriques en què vivim, envien un missatge parlant de la nostra llengua, de la nostra cultura, però no s'atreveixen a presentar obertament i valentment el problema català, els nostres drets d'autodeterminació, d'independència, d'associació lliure amb els altres pobles hispànics o d'Europa. Les seves demandes, repetim-ho, són d'un regionalisme covard i vergonyant, és abdicar a tots els drets a la llibertat que té Catalunya com a nació.

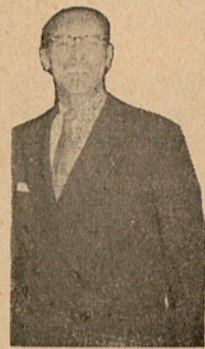
Enfront d'aquest espectacle, que donen individus i grups que, com hem dit, no representen ningú, i que tenen com a base la seva fantasmagòrica existència, però que porten, no la unió, sinó la desorientació; enfront a les tèrboles maniobres per aconseguir una entesa entre monàrquics i republicans, que representaria la restauració d'una monarquia a Espanya; enfront d'un fals conformisme, que, per a evitar estralls, com a un mal menor demanen una concòrdia amb els monàrquics i falangistes, que representa la claudicació dels nostres Principis i ideals polítics; enfront dels que renuncien al nostre Estatut, al dret d'autodeterminació, a

(Passa a la pàg. 2)

EVOCACIO I COMENTARIS

A L'ENTORN DE LA CATALUNYA ETERNA

per Antoni Ma. Sbert

HOMENATGE A ALGUER I A LA SARDENYA

Aquest any de 1961 els Jocs Florals de la Llengua Catalana, foragitats de Catalunya i de totes les terres ocupades pels exèrcits d'aquest Estat espanyol antinacional que Hitler i Mussolini patrocinaren, es celebraran a Alger, organitzats pel Centre d'Estudis Algueresos. Totes les grans capitals d'Europa i d'Amèrica els han estatjat successivament en aquests vint anys de proscripció, i la diàspora catalana els ha mantingut com una flama que brolla del caliu colgat sota les cendres d'aquell maleït foc encès el 1936 pels fratricides...

La seu d'Alguer té per a nosaltres una colpidora significació. En l'il·lustre General Catardi, President de la Comissió Organitzadora, eminent escriptor català; i en l'actiu lletrat Secretari Antoni Simon Mossa, retem a la mil·lenària ciutat germana d'Alguer l'homenatge de la nostra pregonia gratitud i de la nostra fe en la ciutadania algeresa. Sardenya, la segona de les grans illes mediterrànies —la primera és Sicília— amb un milió i mig d'habitants i més de la meitat de la superfície de la Catalunya comtal, orejada pel mestral i voltada d'escuma de la nostra mateixa mar, està tan present en el meu record de mallorquí com en la història de la nostra comunitat catalano-aragonesa. *Domus, menhirs i muraghis* recorden els talaiots i dolmens de Mallorca i Menorca. La ceràmica prehistòrica de Sardenya és, com la nostra —especialment els vasos campaniformes— un testimoni de la similitud de les mateixes invasions gregues, cartagineses i romanes, que ens deixaren una semblant empremta... Muralles i torres de pedra seca... Glorioses ruïnes a Cagliari i a Obbia que recorden Empúries i Pollensa. Imatges d'una germanor a la qual els algeresos resten fidels. Un quart de segle després d'arribà els Vandals a la península ibèrica desembarquen a Sardenya. Un segle després, a mitjans del segle viè, hi arriben els visigots, que ja eren a Catalunya. Nissaga dels Arbòrea, dels Torres, dels Spínola, dels Malaspina i dels Doria, il·lustres noms lligats a la Confederació catalano-aragonesa; el *Regnum Sardiniae* és reconegut pel Papa Bonifaci VIIIè al nostre comte-rei Jaume II, a les acaballes del segle XIII, en aquells temps d'expansió catalano-aragonesa, després malaurada per manca de continuïtat d'aquella política liberal i foral —autonomista— que Jaume I havia iniciat. Al cesarisme de les monarquies del Renaixement li responen els sards amb viril rebuig i es revolten, com nosaltres mateixos, contra la centralització dels Trastamars i dels Austries. El Tractat entre Elianor d'Ar-

bòrea i el nostre Joan I fou un model de convivència política, que calia haver mantingut; la Carta de Logu, formulada per Marian IV d'Arbòrea sota la sobirania de la Corona catalano-aragonesa en el segle XIV, i l'autonomia que frueix la Sardenya, amb el seu Parlament de tres estaments, com els nostres, foren l'estructura que preformà la personalitat política de Sardenya.

Incorporada a la Corona de Carles I —primer rei de totes les Espanyes— hi roman fins el 1713, data en la qual els Borbons la perden a canvi de la vergonyosa Pau d'Utrecht, com també sacrificuen Gibraltar, Menorca, el Ducat de Milà, els territoris de Toscana, Nàpols, Sicília i les darreres províncies flamenques... El Cardenal Alberoni —ministre Felip Vè— la recobra enviant una esquadra, que surt de Barcelona el 1717, però el Tractat de Londres del 1720 —que lligà l'anomenada Quàdruple Aliança— va lliurar Sardenya a Víctor Amadeu II de Savoia, a canvi de prendre-li Sicília. No és pas aquesta la primera influència italiana a la illa. Sota l'imperi de Roma fou una de les set províncies de la Prefectura africana. Després de la breu estada dels visigots, l'imperi de Bizanci la mantingué al redós dels àrabs que, malgrat haver conquerit Sicília en el primer terç del segle XI, no s'hi establiren aleshores a Sardenya, que mantingué la seva autonomia, dividida en quatre «judicatures» o governs locals i protegida per la Roma vaticana i per les repúbliques de Pisa i Génova, on es barallen i parteixen les zones d'influència, que perdura fins les darreries del segle XIII, quan s'incorpora a la Corona catalano-aragonesa.

Sota la Casa de Savoia s'estableixen a Sardenya noves institucions polítiques i culturals i les primeres escoles italianes. Una nombrosa immigració de piemontesos i ligurs contribueix a crear una nova Sardenya savoiarda. Però, malgrat l'esperit centralitzador de la Casa de Savoia, progressiva, segons la moda d'aquell temps —el temps del «nostre» Carles III, ex-rei de Sicília— l'esperit d'autonomia dels sards es manté viu. Una illa és una unitat geo-política natural i la tradició de segles de govern per estaments i Parlament, no s'esvaeix de cop i volta. Quan els francesos de la Revolució ataquen la Sardenya, el 1793, els sards es defensen valentment, com els catalans després contra Napoleó. Però, saben millor que nosaltres aprofitar l'avinentesa i tot seguit presenten al rei un memorial demanant un Estatut d'autonomia, pel qual tots els càrrecs de govern, excepte el de Virrei, havien d'ésser sards. La lluita per l'Estatut, iniciada amb una revolta que durà dos anys, fou apaivagada per la presència i el sojorn dels reis de la Casa de Savoia, fora-